

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C33.

ASIA: n. 1929 - 1930

Rio de Janeiro.

985

12 8 17/IV

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C33

ASIA:

Ministeri Gripenbergin raportti no 1.
Rio de Janeiro

17/12 1929.

Valtionarkistosta 8. 8. 1952 annetun asetuksen 5 §:n mukaan on tämä asiakirja palautettava valtionarkistoon viimeistään 4/3 1963.

Jos asiakirjaa tarvitaan kauemmin, voidaan laina erityisten syiden sitä vaatiessa uudistaa. Valtionarkistosta lainattuja asiakirjoja ei ole lupa viedä yksityisasuntoon.

Salainen, luki n:o 83/1951 §15

SUOMEN LAHETYSTÖ
RIO DE JANEIRO
FINLANDS BESKICKNING

No 99.

Rio de Janeiro, 19.12. 1929.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No	1 / 370	10.10.30
15/1.30	No	LIK.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C33	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisenä lähettä kunnioittaen Brasilian
taloudellista pulaa käsittelevän raporttini, No. 1.

Vastamottakaa, Herra Ulkoasiainministeri,
täydellisen kunnioitukseni vakuutus.

Ministeri: *Sipenberg*

Herra Ulkoasiainministeri Hj. J. Procopé.

Helsinki.

Rio de Janeiro, 17.12..1929.

SUOMEN RIO DE JANEIROSSA

LÄHETTILÄÄN RAPORTTI No. 1.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
TOIMIVAN / 13 30 ne 10 10 30		
75/12.30	RE	LIT
RYHÄ	OSASTO	ASIA
5	C33	

Brasilian taloudellinen pula.

Brasilian taloudellinen tilanne on kahden viime vuoden kuluessa muodostunut siksi mutkikkaaksi ja uhkaavaksi, että sen kehittymisestä vaikeanlaatuiseen kriisiin tuskin olisi voitu välttää. Se seikka taas, että poliittinen elämä kuluvana vuonna on kiihtymistään kiihtynyt, ei tietenkään ole ollut omiaan helpottamaan taloudellisten vaikeuksien tyydyttävän ratkaisun löytämistä. Toinen Brasilian talouselämään syvästi vaikuttava tekijä on ollut kansainvälisten rahamarkkinain kiristyminen.

Brasilian tärkein vientiartikkeli on, kuten tunnettua, kahvi, joka - katsoen siihen, että se edustaa ainakin 70 % maan viennistä - itse asiassa muodostaa koko tämän maan taloudellisen elämän varsinaisen pohjan. Vaikkakin Brasilian kahvintuotanto aikaisemminkin on kestänyt vaikeita pulmia (esim. v. 1906, 1917 ja 1921), on se kuitenkin tähän mennessä aina onnistunut suoriutumaan vaikeuksista ja virallisen valorisatiopolitiikan tarmokkaalla avulla ylläpitämään tuottajille edullisia hintoja. Yleisön luottamus valorisatiopolitiikan tehokkuuteen tuntuu myöskin olleen siksi rajaton, ettei se ole tullut kiinnittäneeksi huomiotaan siihen, missä määrin tämä politiikka faktillisesti on ollut Brasilian omalle kahvintuotannolle ja sen menekkimaailloisuuksille kaksiteräinen miekka. Juuri se seikka, että Brasilia valorisatiopolitiikkansa ansiosta on onnistunut maailman kahvi-markkinoilla ylläpitämään verrattain korkeita hintoja, on nimitäin aiheuttanut sen, että muissakin maissa (Columbia, Nicaragua, Venezuela, Hollannin siirtomaat, Porto Rico, Haiti, San Domingo, Kenya, Uganda, Tanganyka y.m.) on ruvettu entistä tarmokkaammin ja me-

pestyksellisemmin viljelemään ja ulkomaille viemään kahvia. Mutta kahvipolitiikasta on aiheutunut toinenkin ilmiö, joka itse asiassa on ollut omiaan päivä päivältä vaikeuttamaan valorisatiojärjestelmän jatkuvaa toteuttamista: Brasilian oma kahvintuotanto on viime vuosien kuluessa kasvamistaan kasvanut ja paljon korkeammassa määrin kuin mitä maailman kahvinkulutus on lisäytynyt.

V. 1926 oli Brasilian kahvintuotanto n. 14.184.000 säkkiä (à 60 kg.) ja muiden maiden n. 7.068.000 säkkiä, siis yhteensä 21.252.000 säkkiä. Koko maailman kahvinkulutus sinä vuonna on laskettu 21.298.000 säkiksi. Mutta jo seuraavan vuonna oli Brasilian kahvintuotanto noussut 28.334.000 säkkiin, muiden maiden tuotanto taas oli 8.003.000 säkkiä, siis yhteensä 36.337.000 säkkiä. Maailman kahvinkulutus oli kuitenkin mainittuna vuonna lisäytynyt ainoastaan parilla miljoonalla säkillä, ollen arviolta 23.536.000 säkkiä, josta siis seuraa maailman kahvintuotannon olleen kahvinkulutusta 12.801.000 säkkiä suurempi. Jos otetaan huomioon, että Brasilia v. 1927 lienee ulkomaille myynyt ainoastaan 15.115.061 säkkiä (kaikki edellä ja seuraavassa mainitsemani numerot perustuvat Brasilian edustajakamarissa esitettyihin tietoihin), seuraa, että vuoden lopussa säilyi yksityisissä ja yleisissä varastoissa 13.218.939 säkkiä. V. 1928, jolloin Brasilian kahvisato onneksi oli paljon pienempi eli 9.932.000 säkkiä, lienee koko tuotanto myyty ja sitä paitsi vanhoja varastoja 3.949.445 säkkiä. Näistä numeroista ilmenee siis, että Brasilian kahvivarasto tämän vuoden alussa oli vähintään 9.269.000 säkkiä, ja koska kuluven vuoden kahvisato on arvioitu 22.000.000 säkiksi, joista Brasilia voinee ulkomaille viedä korkeintaan 15.000.000, tulee siis sen kahvivarasto ensi vuoden alussa nousemaan ainakin 16.269.000 säkkiin. Katsoen siihen, että koko maailman vuosittainen kahvin tuotanto kolmen viime vuoden kuluessa säännöllisesti lienee ollut kahvinkulutusta n. 5.000.000 säkkiä suurempi, sopii kysyä eikö se hetki ole lähetyksessä, jolloin kahvin hintoja täytyy pitkin matkaa alentaa siitä aiheutuvine kohtalokkaine seurauksineen Brasilialle ja muille kahvia viljeleville maille. Joka tapaukses-

sa tuntuu siltä, että kahvivalorisatiopolitiikan jatkuva memestyksellinen ylläpitäminen tulee Brasilian taloudellisen elämän johtajilta vaatimaan enemmän kuin jättiläismäisiä ponnisteluja.

Joskaan ei liene epäiltävissä, etteikö Brasilian kahvintuotannon nykyinen kriisi ensi sijassa johdu kahvin ylituotannosta, on kuitenkin vaikeata suuremmalla tarkkuudella määrätä pulan välittömiä syitä. Oli tietenkin Brasilialle mitä suurimmassa määrin onnetonta, että tavallista runsaampi kahvisato tapahtui suunnilleen samaan aikaan kuin maailman rahamarkkinat joutuivat entistä vaikeampaan asemaan. San Paulon hallituksen Lazard Brothers-nimiseltä pankilta aikaisemmin kahvivalorication rahoittamiseksi saama 5 miljoonan punnan suuruinen luotto oli viime syyskuulla käytetty loppuun, eikä hallitus kaikista ponnisteluistaan huolimatta onnistunut sitä uudistamaan. Vaikkakin kahvintuottajat ja muut asiantuntijat jo syyskuulla rupesivat epäilemään, etteivät Brasilian kahvi-instituutit (San Paulon, Minas Geraesin ja Rio de Janeiron) enää kykenisi rahoittamaan kahvintuotantoa, - mahdollisuus, jonka San Paulon instituutin presidentti Sr. Telles vielä viime syyskuun 14 p:nä väitti olemattomaksi - tapahtui todellinen romahdus vasta lokakuun 8 p:nä, jolloin viimemainittu instituutti kieltäytyi myöntämästä minkäänlaisia luottoja kahvintuottajien sille tarjoamista eristä. Instituutin varat olivat lopussa. Lokakuun 10 p:nä laskevat kahvihinnat Santoksen pörssissä n. 25 prosentilla verrattuna edellisen viikon hintoihin. Luottamus kahvi-instituuttiin oli murtunut, ja vaikkakin hinnat ovat laskemistaan laskeneet näyttävät kuitenkin ostajat hyvin pidättäytyviltä. Täydellisesti ymmärtääkseen tilanteen on muistettava, että säännöllisesti 50 % Brasilian vuosittaisesta kahvisadosta menee Pohjois-Amerikkaan, jossa kuitenkin viime kesänä kahvivarastot lienevät olleet verrattain pienet. Viime kesäkuulla lienee kuitenkin suuri amerikalainen kahvintuontiliike (American Coffee Corporation ?) onnistunut sisämaasta ostamaan ^{tavattoman} /suuria kahvimääriä entistä halvempiin hintoihin sekä - ja tämä seikka lienee vielä ainakin suurelle yleisölle aivan selittämätön - saamaan San Paulon kahvi-instituutin presidentin suostumaan siihen, että nämä partiat viipy-

mättä kuljetettiin sisämaasta Santokseen. Seurauksena oli tietenkin se, että näiden erien saavuttua Yhdysvaltoihin, keinoteltelu piti huolta kahvihintojen painumisesta.

Siinäkin tapauksessa, etteivät yllämainitsemani tiedot täydellisesti vastaisi tapahtumien kulkua, niin on kuitenkin tosiseikka, että lokakuun alussa kahvihinnat suunnattomasti laskivat eikä ostajia ilmennyt.

Tässä tilanteessa viranomaiset eivät tieneet muuta neuvoa kuin Santoksen kahvipörssin sulkeminen (joka myöhemmin kuitenkin uudestaan on avattu) ja toimenpiteisiin ryhtyminen välttämättömien varojen hankkimiseksi kahvivalorisatiopolitiikan jatkuvaksi rajoittamiseksi. Kaikista puolivirallisista ja viranomaisten inspiroimista optimistisista tiedonannoista huolimatta näyttäytyi kuitenkin ulkomaanlainan hankkiminen paljon vaikeamalta kuin mitä alussa oli arveltu taikka toivottu.

Pohjois-Amerikasta oli mahdotonta saada mitään lainoja jo sikäläisten rahamarkkinoiden johtajien periaatteellisen kannan johdosta: presidentti Hooverin pari vuotta sitten hahmoitteleman ohjelman mukaan eivät amerikkalaiset millään ehdolla eivätkä missään muodossa tahdo myötävaikuttaa tarvetavarsin kallistumiseen.

Englantilaisten ja maiden rahalaitoksien toistaiseksi epäävä taikka ainakin pidättyväinen kannanotto taasen lienee aiheutunut ei ainoastaan maailman kahvi-ylikuotannosta ja vaikeasta kansainvälisestä rahatilanteesta, mutta myöskin siitä epävarmuudesta Brasilian raha-asiaan tulevaan hoitoon ja yleisiin poliittisiin oloihin nähden, jonka tällä hetkellä raivoava taistelu Tasavallan presidenttiviran täyttämisestä on ollut omiaan herättämään Brasilian sisäpolitiikkaa seuranneissa. Nykyisen presidentin tri. Washington Luis Pereira de Souza'n virkakausi menee umpeen ensi marraskuun 15 p:nä ja uuden presidentin valitseminen tapahtuu ensi maaliskuun 1 p:nä. Noudattaen Brasilian poliittisessa elämässä vakiintunutta menettelytapaa on tri. Washington Luis seuraajakseen määrännyt San Paulon valtion nykyisen presidentin tri. Julio Prestesin. Tämä toimenpide on mitä suurimmassa määrin saanut mielet kuohumaan Rio Grande do Sulin valtiossa, jonka asukkaat voimakkaasti vastustavat sitä,

että San Paulon presidentistä uudestaan tulisi koko federatiivisen tasavallan päämies. Tri. Washington Luisin vastustajat - n.s. Allianza Liberal - ovat presidenttiehdokkaaksi asettaneet Rio Grande do Sulin nykyisen presidentin hra. Getulio Vargasin, jonka ehdokkuutta Minas Geraesin valtion asukkaiden valtavan enemmistön sanotaan kannattavan.

Vaikkakin tuntuu mahdottomalta, että hra. Getulio Vargas koskaan voisi tulla valituksi Tasavallan presidentiksi, ovat kuitenkin hänen kannattajansa selvästi antaneet ymmärtää, etteivät millään ehdolla tule tunnustamaan hra. Julio Prestestä Brasilian presidentiksi. Heidän jyrkästä kannanotostaan on aiheutunut kaikenlaisia huhuja, joiden mukaan vakavia levottomuuksia, jopa kansalaissotakin olisi odotettavissa siltä varalta, että hra. Prestes valitaan. Tämän johdosta on hallitus katsonut välttämättömäksi ryhtyä vastatoimenpiteisiin: m.m. lienee sotajoukkojen 5. vuoristotykistörykmentti siirretty Rio Grande do Sulin rajalle, jota paitsi opposition taholta on väitetty hallituksen salaa asettaneen liikekannalle Paranán ja Santa Catharinan naapurivaltioihin sijoitetut sotajoukot. Siinäkin tapauksessa ettei näissä huhuissa olisi perää, on kuitenkin selvää, etteivät ne ole omiaan lisäämään ulkomaalaisten kapitalistien luottamusta Brasilian kykyyn suoriutua nykyisestä pulasta, varsinkin kun useat Brasilian teollisuushaaratkin ovat joutuneet vaikeuksiin. Kutomateollisuuden tuotteita ei enään voi sijoittaa kotimarkkinoille samassa määrin kuin aikaisemmin, yleisön ostokyky kun on kahvikriisin johdosta vähennyt ja tuotanto kuitenkin yhtämittaa kasvanut, - tälläkin alalla lienee huomattava ylituotanto - sokeriteollisuus on sekin ylituotannon johdosta joutunut ahdinkotilaan ja lienee pakoitettu tuntuvasti alentamaan hintojaan, Etelä-Brasilian maté-teollisuus kärsii argentinalaisten kilpailusta ja Pohjois-Brasilian aikaisemmin niin kukoistava kumiteollisuus taistelee - kumihintojen yleisen laskun johdosta - suurten vaikeuksien kanssa.

Ei siis liene kiellettävissä, että Brasilian talouselämän lähin tulevaisuus näyttää hyvinkin synkältä. Riittävän suuren ulkomaanlainan saanti olisi epäilemättä omiaan helpottamaan nykyistä pulmaa, mutta sen mahdollisuudet lienevät ai-

nakin toistaiseksi pienet. Totta on, että San Paulon hallitus n. kuukausi sitten onnistui englantilaisten ^{pankkiryhmän} (Schroeder, Rothschild, Baring Brothers ja Barclays Bank) kanssa sopimaan 2 miljoonan punnan suuruisesta lainasta, mutta nämä varat eivät riitä pitkälle, varsinkin kun on laskettu Brasilian tarvitsevan tämän vuoden kahvisadon ja entisten kahvivarastojen rahoittamiseksi ainakin 9,5 miljoonaa puntaa. Niitä ehtoja, joilla yllä mainittu 2 miljoonan punnan laina on myönnetty, ei toistaiseksi tunneta; sanotaan, että pankkiryhmä olisi vaatinut jonkinlaista kontrollioikeutta San Paulon kahvi-instituutin toimintaan nähden. Mahdollisten uusien lainavarojen saamisen väitetään riippuvan m.m. siitä, tuleeko ^{San Paulon hallitus uudistamaan} San Paulon kaupungin ja Santoksen välisen rautatien konsessionia, joka toistaiseksi on englantilaisen yhtiön käsissä, mutta menee umpeen parin vuoden kuluttua.

Olkoon tässä suhteessa miten tahansa, kaikki merkit -- ja varsinkin milreissin kurssin hidas, mutta varma huononeminen -- viittaavat siihen, että pula tulee pitkittymään. Luultavasti ovat ne oikeassa, jotka väittävät, ettei mikään varsinainen parannus Brasilian talouselämässä voi tapahtua, ennen kuin ensi maaliskuun presidenttivaalin tulos ja sen mahdolliset seuraukset ovat antaneet jonkinlaisen käsityksen siitä minne Brasilian valtiolaiva tulee suuntaamaan kulkunsa.

Käytännöllinen johtopäätös siitä, mitä yllä on esitetty, ja joka Suomen ulkomaankaupan näkökannalta katsoen lienee tärkein, näyttää siis olevan se, etteivät kahvihinnat missään tapauksessa tule nousemaan - ei ainakaan ennen kuin Brasilialle on nykyisten taloudellisten vaikeuksiensa selvittämiseksi myönnetty riittävän suuri laina.

Ministeri: *W. G. -*